

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.

Előfizetési ára: Egész évre 12 K. Negyedévre 3 K. Tanítóknak, jegyzőknek 10 K.

Egy szám ára 24 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap

Nyitott soronként 80 fillér.

Bizalommal és reménnyel

szívünkben köszöntjük az újesztendőt és az önértet és az öntudat mosolyog le arcunkról. A lidércnyomásnak, melyet a háborús menekülés borzalmai mellünkre ültettek, vége van, s ha a nehéz időkhöz illő gondolat és komolysággal is, de már mindenesetre könnyebbülten nézünk az új év elé.

A míg a politika berkeit sűrű, nehéz köd üli meg, melyen át nem láthatni be az események kohójába s így nem tudhatjuk, hogy mit készítenek Bécsben, miért ment Burián és miért jött Czernin, — addig kiint ellenségeink nagy tömegénél a szövetséges kormányok s a Wilson békeajánlata olyan hatást értek el, melyeknek nyomán egyetemes helyeslés, lelkesedés és végtelen megkönnyebbülés lett urrá a Keleti tengertől Ázsiáig s bár katonáink a puskát szorosabban is fogják, a béke jegyében köszöntjük az új évet.

Kétségtelen, hogy a béke vagy háború fölött egyoldalulag nem a mi elhatározásunk dönt; igaz frenetikus lelkesedéssel a háborúnak szinte kultuszt csináltunk, a míg függetlenségünk, méltóságunk még kecskán forgott. Ma azonban minderről szó sem lehet, — mi helyt a létünk biztosítva van, első gondolatunk a béke. A háború szent extázisából visszatértünk eredeti mivoltunkhoz.

Az első, mély jelentőségű következmény tehát már beállt s az új esztendő, nem fér hozzá kétség, teljes egészében meg fogja hozni a teljes szolidaritásban létükért küzdő nemzeteknek a békét. Az elementáris manifesztációja a békeakaratsnak félelmes erőforrásunk lesz a háború további folyamán, ha az ellenségek a följánlott békét visszautasítanak. Nincs bennünk semmi gyűlölség sem a francia, sem angol, sem orosz nemzet iránt, de csak dühvel és haraggal fordulhatunk azok ellen, a kiknek módjuk lett volna tisztességgel beszüntetni az ember- és vagyonpusztulást s ridegen, dölyfösen, vagy gonoszul nem éltek vele. Ha még egyszer ránk kényszerítik a háborút, akkor igazán tigrissé válik minden katonánk és minden polgárunk is.

Bizonyosak vagyunk mostan is abban, hogy az ellenséges államok nemzeti is abban a mértékben kapnak az ajánlaton, a mily mértékben a vérük és vagyonuk áldozata már feltornyosodott. A kormányok mind harcziassabban kialakulnak, de a népek mind szomjasabbak lesznek a békére. A politikai nagy fegyverzörgés és fogadkozás szemmel láthatólag nem nekünk szól, hanem az ottani nagy nyomását a közvéleménynek a béke

irányában akarják ellensúlyozni.

Ajánlatunknak a népekre gyakorolt hatásában egészen bizonyosak vagyunk s az egyetlen kérdőjel éppen csak oda tehető: mint viselkednek majd az ellenséges kormányok? Megértik-e az ilők szavát, hajlanak-e népeik szavára vagy pedig a hogy a maguk sötét társaságában rászabadították a világra a háború rémeit, továbbra is az emberiség parauca és népeik vágyának ellenére vért és pusztulást kívánnak? Konok vakmerőségükben ridegen nem-et szegeznek-e ellenünk, fondorlatos elmével és rosszszisszemmel szinleg belemennek a tárgyalásba, hogy azután lehetetlen föltételekkel meghiusítsák, vagy pedig mégis magukba szállnak-e, megkönyörülnek-e népeik szenvedésein, az emberiség ügyén s a milyen becsületesen kínálkozik az alkalom, oly becsületesen ragadják is meg?

Ki tudna erre felelni? Reméljük a legjobbat. A béke gondolata lengi át az öreg, a vérző Európát s ennek a jegyében üdvözöljük az új 1917. évet.

IV. Károly.

Magyarország királyának, Negyedik Károlynak, december 30-án tették a fejére Szent István koronáját a belső melegségnek és a külső fénynek azzal a pompájával, a minőre csak a magyar képes.

Még élénken áll emlékezetünkben az új király, ki eljött ide miközénk, hogy a leg-hitványabb ellenségtől durván megtaposott székelységet vigasztaló szavával felemelje. Férfiass nyíltsága, elragadó emberi tulajdonságai, katonás egyszerűsége, erővel teljes, reménydus fiatalága egyaránt lánggra gyújtották Udvarhelymegye és Székelyudvarhely város vezetőinek belső hódolatát. A délczag, mosolygós arcú ifju, az Erdélyt felszabadító csapatok parancsolója, kinek tekintetét drága emlékként fogtuk fel, a ki felséges hitvesével együtt veszedelmünk és szenvedéseink közepette, felejthetetlen órákban jött közénk, — ma Szent István birodalmának felkent koronás király. Hűséges alattvalói hódolatunkat küldjük a nemes király felé, kinek nagy szívét mi sem jellemzi jobban, hogy ágyudörgés és vérzivatar közepette első eslekedete volt, hogy a kivivandó győzelmen keresztül a béke áldásait kívánja megszerezni.

Sulyos, nagy időkben, soha nem látott világfelfordulásban lép a magyar trónra ő, a szívek szeretetétől és hódolatától már koronázott, kiválasztott férfiú.

Miként dicső elődje, Negyedik Károly is, hadakozó népek legfőbb hadura lett, a trónt, melyet elfoglalt, csatákban küzdő milliók hódolata illeti és koronázásának szalvét

igazi ágyuzó dörgi. A világháború szárnyain lép be a világtörténetbe és tetterős ifjúságára, aczélós fiatalágának gazdagságára a népek millióinak áldása hull s a hűség és hódolat fellángolása üdvözli őt, a ki első uralkodó szavával a szívek legbensőbb sugallatának hangot adott és a ki alattvalóinak csak növekedhető, sohasem lankadó erejével, áldozatkészségével hivatva van a nagy művet: a győzelmes békét, ellenségeink leverését betetőzni, megkoronázni.

A nagy nap alkalmából Udvarhelyvármegye közönségének legforróbb alattvalói hódolatát és szeretetét küldjük magas trónjának zsámolyához.

József főherczeg hadcsoportja akcióba lépett.

Ujabb 3000 orosz és oláh fogoly.

(Budapest, decz. 29.) Főhadiszállás jelenti: Keleti hadszíntér: Rimnicul-Sarattól északkeletre és északra Falkenheyn tábornok hadserege állásról-állásra nyomja vissza az ellenséget. Az említett várostól északnyugatra fekvő hegyvidéken Krafft von Dellmensingen osztrák és magyar és bajor csapatai az ellenséget újra visszavetették. Goinger Lajos altábornagy ennek kötelekébe tartozó harcscoportja Dedulesti előtt még harcban áll.

József főherczeg hadscoportja: **Az arcvonal déli szárnya is csatlakozott a támadáshoz.** Az osztrák, magyar és német erők a felső Zabala-naruja és Putna völgyben erősen kiépített állások sorját ragadták el az ellenségtől és Harjanal Sósmezőtől északkeletre elfoglalták az ellenséges vonalakat. Az ellenség a tegnapi harcokban Oláhországban és a hegységben Focsanitól nyugatra 3000 foglyot, hat ágyut és több mint 20 gépfegyvert hagyott kezünkön. Tovább északra nem volt jelentős harc.

E hónap 27-én egy osztrák-magyar repülőraj az onesci-i pályaudvarra, amelyet az ellenség csapatai erősen igénybe vesznek, bombákat dobott. Több épület lángba borult.

Olasz harcztér: A Kraszt fensikon az olaszok tüzéségi tevékenysége tegnap élénkebb volt, mint az előző napokon. A Wippach-völgyben egy harczi repülőnk lelőtt egy ellenséges repülőgépet.

Délkeleti hadszíntér: Nincs különösebb esemény. Hűfe r.

Még nyolcz nap.

A nemzet vagy erőpróbájából még mindig kivethetik részüket, akik eddig az ötödik hadikölcsőre akármiképpől nem jegyezték. A pénzügyminiszter ugyanis tudvalevően meghosszabbította a jegyzési idő határnapját január 8 ikáig. Már most tehát nincs sem ürügy, sem kifogás, ami kibújó ajtót nyíhatna tovább a későlmözőknek. Eddig a Pató Pálok azt mondogatták: ej, majd ráérünk arra még. Mikor pedig a jegyzési idő

hivatalosan megszabott utolsó napján, december 22-ikén is elmaradtak a jegyzési asztaltól, salkóztak, hogy elfelejtették, lemaradtak a vonatról s még nekik állt feljebb, hogy a pénzügyminiszter nagyon rövidre szabta az időt. Hát most már nincs többé semmi kifogás. Pató Pál és Pató Pálné asszonyok előre Ládafiába, wertheim szekrénybe bele kell nyulni s állampapírokat kell venni az ötödik hadikölcsönből. A logikább embernek példaadással kényszerítsék erre a Pató Pál-

féle családokat. Földművesek, munkások, napszámosok, cselédek jegyezték hadikölcsönt. Pató Pál nagyságos, méltóságos urék pedig kimaradjanak?

Félre tehát a kényelmeskedéssel, kósedelmeskedéssel. Január 8-ikáig még jóvá lehet tenni minden mulasztást. Siessonok a ludasok, siessonok a Pató Pálok, mert ha még most is lekésnök az utolsó vonatról, közneveltségre és szegényfára kerülhet a nevük. —y.

A háboru éve.

Az 1915. év végén nagyjában ott állottunk, a hol most. Szérbia elleni támadásunk véget ért és a harcok hullámai már Montenegró hegyeit nyaldossák és Albánia utatlan hegyein villannak meg szuronyaink. Feladatunk itt is végéhez közeledik, mert január 13-án Montenegró királya békéért esedezik és hadserege a fegyvereket lerakja. Csapatunk megszállják Montenegrót, Albániába is bevonulnak és Valonánál megállanak: harcaink megsemmisítették a szerb sereget, minden ágyuját elvettük és rendkívül nagy hadizsákmányra tettünk szert az elfoglalt adriai kikötőkben.

1916. legelején Oroszország ébredezni kezd ájulásából és nagy hadsereget gyűjt déli szárnyára. Nagy tüzértömegek és megszámlálhatatlan sok csapat vonul fel Pflauzer-Baltin és Bothmer hadseregével szemben; a tüzéréség moséba illő löszperzarlása és sűrű sorokban előretörő rohamoszlopok nem tudnak semmi előnyt sem elérni és az orosz csárnak Csernovicz birtokáért indított támadásai, három heti szakadatlan rohamozás után, véresen omlanak össze. Az oroszok a próbálkozását hosszabb szünet követi és az összes arcvonalakon általában csend honol, de az entente-nál minden forr, készül, a nagy és együttes tavaszi offenzívára.

Február 21-én kitör a Maas mentén az orkán, a francziák oly nagy arányú veszteségeket szenvednek, hogy a csapatok pótlása igen nagy gondot okoz a hadvezetőségnek és csak úgy képe a helyzetet enyhíteni, ha a Sommetől északra elterülő arcvonalrészt az angolok veszik át. A nyugati arcvonal tavaszra hirdett nagy offenzívája most már elmarad, mert a francia tartalékok Verdun alatt vannak, az angolok pedig a felgyült erőket úgy szélesebb arcvonalra voltak kénytelenek felosztani. A hatodik héten a németek foglyalnak száma 40 ezer, zsákmányuk pedig 250 ágyú, csaknem 400 gépfegyver és tömteien hadianyag. A területnyereség nem nagyon nagy, mert az egész francia haderő itt van, az ellenség általában kétszer oly erős, mint a németek és szövetségesaink dicsőségét hirdeti az, hogy 25 hadosztályval 52 francia hadosztályt vertek meg. A francziák jalkiáltása messze hallik és hű szövetségesük, az orosz gyorsan erőket gyűjt, támadásba megy át a Dúca vonalán, de tömegrohamai, melyek február végén kezdődnek és 10 napig tartanak, 140 ezer főnyi veszteség után hóvizbe és vérbe fulnak.

Az olaszokat a franciaországi hadszíntéren végbemenő események nem érintették közelebbről és szerényen készülődtek egy új tenger melléki offenzívára; hadvezetőségünk azonban megelőzte őket és Tirolban támadást indított az olasz arcvonal ellen. Támadásunk a világháború egyik legszebb szakaszát alkotja: szikla, jég és hó van mindenütt és csapataink sorra beveszik az olaszok páncélozott határerőreit. Május 16-ikán indul meg első rohamunk és május végére már csaknem kibontakoztunk a hegységből, 700 tisztet és 30 ezernél több foglyot ejtettünk és 300 ágyút zsákmányoltunk; támadásunk tovább folyt és június 8-ikán Arsiero és Asiago is a mi birtokunkba került, foglyaink száma pedig meghaladja a 46 ezret.

Míg ez Európában történik, Ázsiában is fontos események láttak napvilágot. Törökország sikeresen harcol az angolok ellen, csapataikat Mazopotámiá-

ban visszazoritja és Kut el Amarat, az ellenség által megszállt és megerősített várost, körülzárja.

Míg Franciaország Verdun alatt vérzik, Olaszország pedig már-már azon a ponton van, hogy léte az Isouzo mellett veszélyes és bizonytalan, addig Oroszország mintegy két millió embert gyűjt, hogy Bruszilov tábornok parancsnoksága alatt, Romániától egészen a Pripetig mindent összemorzsoljon. Rettenetes tömegek, rengeteg ágyú és temetelen sok löszor áll az oroszok rendelkezésére és így vezetik be június 1-én támadásukat, mely egy 450 kilométer széles arcvonalra terjed ki. A támadás a rohamok soha meg nem szűnő sorozatából áll és különösen három ponton dul rendkívüli elköcsredéssel a harc: Csernovicz, Lemberg és Luck irányában. Négy napos orkánszerű tüzéréségi tüzelés után 400 kilométer széles vonalon nagy mélységű rohamoszlopok törnek előre, de visszaveretnek. Csernoviczért hasonló harcok folytak, melyekben az ellenség rendkívül súlyos és véres veszteséget szenved. A Csernovicztól keletre húzódó védővonal feladása után a Kárpátokba vonulunk vissza és még most is tartjuk állásainkat, melyekért az oroszok sok ezer embert hiába áldoztak. A közép — Bothmer gróf német, magyar és osztrák csapatai — sziklánál szilárdabban áll és az oroszok dübe kimerül összeomló támadásaikban. Mikor azonban Bukovinában és Wolhyniában csapataink visszahúzódnak és Bothmer szárnyal veszélyeztetve vannak, akkor ő is visszahúzódnak mostani vonalába.

Július 2-án elképzelhetetlen folkészültséggel törnek előre az önhitt brittek, a bosszúvágyó francziák és képviselve van ott a világ minden színes emberfaja, de a német ércfal rendületlenül áll, csak elvétve koronázza némi siker az emberek százazreinek céltalan feláldozását és ma, egy fél év után a németek vonala még mindig rendületlenül áll. Az entente, mely a Somme mindkét oldalán megindított offenzívájával Franciaországot és Belgiumot akarta felszabadítani, nem ért el semmit, mert nem növezhetjük sikernek azt, hogy öt hónapig szakadatlan támadás alatt, egy 50 kilométer széles arcvonalon 10 kilométer a legnagyobb mélység, a melyre betudtak nyomulni.

Augusztus elején, mintha mi sem volna, a görög határon álló csapataink előre törnek és egész Északkelet-Görögországot a Strumáig az ellenséges csapatoktól megtisztítják; a kavallai görög hadtest segítségért Németországhoz folyamodik, mert éhen kell halnia. Németország felszerelésével és fegyvereivel együtt elszállíttatja és vendégül látja.

Az entente támadása nyugaton szakadatlan tart és keleten kissé enyhülni kezd, a mikor augusztus végén Olaszország a németeknek is megígéri a háborút és Románia pedig augusztus 27-én este háromnegyed kilenczkor nekünk, mely egy negyedóra múlva már érvénybe lép. Az entente elhitette Romániával, hogy hónapokig tartó offenzívájával a központi hatalmak ereje megtörött, most a legkedvezőbb pillanat a románok beavatkozására érkezett és holnap már késő. Románia valóban azt hitte, hogy a Tiszáig ellenállásra sem talál és hordái már másnap előnyomulnak Erdély keleti és déli szorosain, hogy beszenynyozzék a magyar földet.

Most mutatják meg csak a központi hatalmak, mily erővel képes Német-, Magyar-, Osztrák-, Bolgár- és Törökország ellenségeire lesújtani, ha

egy hitszegő ország orvul támad és azt hiszi, hogy mint a holló egy haldokló tetemére szállhat.

Csekély számú csapataink Arz tábornok alatt a határ védelmére voltak csak elrendelve és húzódtak vissza — folyton harcolva — a százsoros túlerő elől. Hadvezetőségünk az orok felvonulását kidolgozta, foganathá vette és két hadsereg vonult fel Románia ellen: egy a Dobrudza határára, Mackensen tábornagy, egy pedig Erdélyben, mostani királyunk, akkor még trónörökös parancsnoksága alatt.

A románok mindaz tervét Erdély elfoglalásán alapult és főerejük itt vonult fel és haladt lassan és óvatosan, míg szeptember közepén Petrozsény, Nagyzeben, Sagesvár és Parajd vonalába ért. Mackensen csapatai gyorsan felvonultak, úgy hogy a hadüzenet után csakhamar támadásba mentek át és már szeptember 7-én elfoglalják Tutrakán duuai román hídfőt és ott 400 tisztet, 20.000 főnyi légényeséget elfognak és 100 ágyút zsákmányolnak, a románok összes vesztesége csak itt 60.000 ember. Dobrudzában a német, bolgár és török csapatok Dobricsnál az oroszokat verik meg, elfoglalják a második román hídfőt, Szilisztriát és csak Csernovoda és Koasztanza előtt állanak meg.

Október végén Mackensen, habár az ellenséget a Dobrudzából egészen kiűzhette volna, megáll; az orosz orok Sacharov tábornok alatt gyülekeznek és ez alatt elkészült minden arra, hogy Romániát letiporjuk. November 11-én kezdődik meg Falkenhayn előnyomulása a Szurduszoson át, Targu Junál döntő győzelmet arat, kirohan a hegységből és az él már 19-én a nagy román mélyföldön áll. A román hadsereg kettő van szakítva. Bukarostet az orosz ellenőrkéssel akarja védeni, de már semmi sem használ, Mackensen december 6-án bevonul az ellenség fővárosába. Mackensen itt sem áll meg, tovább nyomul és az ellenséget hátrább szoritja és most a Buzeu folyó mentén áll, helyenkint innen, helyenkint tul.

Ily fényes helyzetünk mellett december 12-én az entente-államoknak békét ajánlottunk fel, melyre még válasz nem érkezett és ellenségeink nagy bünt követnek el az emberiséggel, ha odanyújtott jobbunkat el nem fogadják. Sorsuk oléri őket, győzni nem fognak és ha csak teljes győzelem után lesznek hajlandók a békét visszaállítani, azt is meg fogjuk tenni, de akkor nem ajánlani, hanem diktálni fogjuk a békét.

A „jövő reménységeinek“ veszedelme.

A csaták mezején hatalmas küzdelem folyik a haza ádáz ellenségeinek megtörésére. Ezer és ezer magyar áldozza fel életét, hogy vére hullásával megszerezze számunkra a békét és nyugalmat, az áldásos továbbfejlődés lehetőségét. A jövőért, a magyar nemzet jövőjéért küzdenek a mi hőstestvéreink a nekünk, a kik itthon maradtunk, szintén a jövőre kell irányoznunk tekintetünket, a jövőért kell dolgoznunk és fáradoznunk, a jövőért való előrelátással kell nevelnünk az ifjúságot, a „jövő reménységeit.“

Mert testileg erős és edzett, erkölcsében és érzelmeiben tiszta, nem csak a saját önző érdekeit hajszoló, hanem a közjót is figyelembe vevő, lelket, eget kereső ideális nemzedékké kell nevelnünk a mai ifjúságot, ha azt akarjuk, hogy a dicsőséges győzelem után meg ne roppanjunk azok alatt a nagy feladatok alatt, amelyek majd reánk nehezodnek. Fel kell tehát használnunk minden eszközt, amely előmozdítja és el kell háritanunk minden akadályt, amely hátráltató vagy egészen tönkre tenné a nevelés eredményét. Az akadályok körül itt csak egyre utalunk — a legveszedelmesebbre — az ifjúság átkos szeszélvezetére.

Sokszor hallottuk már kiváló szakfőnök ajkairól annak bizonyítását, hogy az alkohol nem

szükséglete a szervezetnek, sőt határozottan ártalmas, mert fiziológiai rendtelenséget okoz; megrontja a gyomor a máj a vesék működését, a szívet a rendszerül gyorsabb járásra készíti, miáltal az idő előtt felmondja a szolgálatot, az egész belsőt szinte megmérgezi, minnek következménye a betegségekre való rendkívüli hajlandóság. S a testi bajok mellett megtámadja a lelket, a szívet és az akaratot is. Erre nézve szomorú adatokkal szolgálnak az alkoholista bűnösök, akik bámulatos gonoszsággal törnek szét minden isteni és emberi kötelet, akik előtt nincs nemes és szent, nincs család-hűség, szülői és honpolgári kötelességérzet. Nem is tudnak jót tenni, mert nincs akaratuk a jóra. Kialtó belőlük teljesen az alkohol.

Fokozzuk föl ezeket a súlyos igazságokat és alkalmazzuk az ifjúságra! Látni fogjuk azt a nagy veszedelmet, amely az ifjúság eszesélvezetében rejlik. De látni fogjuk és érezni a kötelességek súlyát is, hogy ki kell ragadnunk az ifjúságot az alkohol ölelő karjai közül. Igen, ha él benne a magyar haza és a székely nemzet ősi szeretete, ha nem akarjuk, hogy kicsusszék lábunk alól ez a vérrel és könnyel annyiszor megszentelt anyaföld.

Oktassuk ki a szülőket, hogy tegyék le régi rossz szokásaikat; a pálinkás kenyér kiosztását, a gyermekeknek pálinkával vagy borral való itatását. Az iskolában ragadjuk meg minden alkalmat és oktassuk ki az ártatlan lelkeket a szeszélvezetnek haszontalanságáról, testi, lelki káráról. Alakítsunk köztük abasztinens egyesületeket, amelyeknek áldásos hatása nem fog elmaradni: Opportune — im portune követeljük a gyermekeknek a kocsimatól való eltiltását, legalább 16—18 éves korig. Kényszerítsük a törvényhatóságokat üdvös törvények alkotására és akkor, ha ezeket mind megteszük, ha absztinens szellemben neveljük az ifjúságot, nem ejtethet kétségbe a jövő, bármily sötét legyen is az.

Igaz, hogy nehéz feladat, sok türelmet és kitartást igényel, sokak részéről guyy és kacaj lesz a jutalmunk — de nem baj! A magyar nemzet jövője lelkesítsen, a székelység szeretete hevítsen! A dicső múlt, nemes vérű, erős székely nép üdvé, boldogsága, fennmaradása buzdítsa az ifjúság absztinens nevelésére! Cs.

A hadiadót fizetők.

Az 1914. évi XLVI. t. cz. értelmében alakított jövedelemadó felszólamlási bizottság Soó Gáspár elnökletével f. hó 14-én Németh Albert p. ü. titkár előadása mellett vette tárgyalás alá a 20 ezer K. jövedelem után póttadóval megrótt egyének felszólamlásait. A bizottság nagy körültekintést igénylő munkáját 22 ikén fejezte be. Az elbírányzott 42 tételből 9 tételt mentesítettek, míg a többi 33 esetben az adót a következőleg állapították meg:

Zetelaki közbirtokosság 12000 K, Szentegyházfalvi közbirtokosság 2720 K, Kápolnásfalvi közbirtokosság 1050 K, Lövetei kiszakított közbirtokosság 1320 K, Lövetei közbirtokosság 730 K, Székelyszáldobosi közbirtokosság 3320 K, Br. Daniel Lajos, Vargyas 730 K, Br. Daniel Gábor, Oasztelek 730 K, Gyárfás Endre, Sz. keresztur 1220 K, Ajvási Kristóf, Sz. keresztur 1050 K, Walter Ferencz, Sz. keresztur 810 K, Ugron Zoltán, Fiafalva 1050 K, ifj. Rosmann Jakab, Székelyszentmihály 730 K, öz. Orosz Lajosné, Székelyszenterzsebet 1123-23 K, Kedei György, Bothfalva 1050 K, Bajnovszki András, Magyarzakkod 1320 K, Firtos Áron, Gagy 810 K, Farkas Hermán, Gagy 970 K, Ugron János 324-74 K, Persián János (1915. évi) 730 K, Biró Dénes 718-87 K, Ferenczi Ferencz 730 K, Farkas Sándor 730 K, Forró Géza 730 K, Flórián Kristóf 730 K, Flórián Bogdán 730 K, Hänn József 730 K, Ferenczi Károly 730 K, Fernengel Gyula 890 K, Szebeni Antal (1915. évre) 890 K, (1916. évre) 970 K, Szöllösi Samu (1915. évre) 1400 K, (1916.

évre) 890 K, Konez Ármu (1915. évre) 730 K, (1916. évre) 730 K, Ugron Ákos (1915. évre) 970 K, (1916. évre) 730 K.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.

Vármegyeük gazdasági egyesülete e hó 26-án tartotta meg téli közgyűlését Dr. Sebesi János alispán, elnök elnöklése mellett. A gyűlésre ki-gazdáink a vármegye távolabb fekvő községeiből is és szép számmal jelentek meg, a legjelentősebb érdeklődést tanusítva a szönyegre került ügyek iránt.

Elnök üdvözölte a megjelenteket és felhívta a titkár tárgysorozat egyes pontjainak az előterjesztésére, mire titkár első sorban az 1917 ik évi munkatervet terjesztette elő Eszerint: 1. Az oláh betörés alkalmával történt károsodásoknak minél részletesebb feltárása azon célból, hogy a kártalanítás ne csak az illető törvények határozatai értelmében, de tekintve a székelységnek a háboru folyama alatt tanusított rendkívüli érdemeit, a hozott áldozatok némi reconpensantlojaként az összes károkért történjék. 2. Az egyesület le nem kötött alapjaiból az egyesület azon tagjainak, kik károkat szenvedtek, aránylagos segély nyújtandó kamatmentesen, esetleg csekély kamattal. 3. Eddig bevált intézményeiből fentartja a székelykereszturi bika kiállítását kapcsolatosan 3 éves üző díjazással. 4. Fentartja a szüzuglyát. 5. A gazdasági ismeretek terjesztése és az egyesület iránti érdeklődés fokozása céljából lehetőleg a Gazda Szövetséggel karöltve gazdasági előadásokat tart a vármegye különböző községeiben. 6. Ha a 82. cs. k. gyalogezred üdülő telepe vissza kerül Székelyudvarhelyre, az üdülők részére ciklusos gazdasági tanfolyamokat rendez. 7. A gyümölcstermelés emelése, az értékesítés megkönnyítése céljából mozgalmat indít egy központi szesz-főző szövetség létesítésére. 8. Ugyancsak a gyümölcstermelés fokozása céljából kedvezményes áru gyümölcsfa csomókat oszt ki. 9. Tagjait, a mennyiben annak szüksége forog fenn, támogatni fogja a tavaszi vetőmag beszerzésében. 10. A gazdák jövedelmi és vagyon adója pontos megállapítása céljából beszerzi a vármegye egyes községeiben fizetett hasznberek kimutatását. 11. A hadi rokkantak elhelyezésében segítkezik, a Székelyudvarhelyt létesítendő Rokkant iskola céljaira 200 K-t megszavaz, az iskolának az előadások rendezésében segítségére leszen. 12. Elnöki az egyesek, hatóságok, tanintézetek megkereséseit, figyelemmel kíséri a gazdáltsáradalmi mozgalmakat, közreműködik, hogy a vármegyében egészséges gazda közvélemény fejlődhesék.

Az előterjesztett munkatervet pontonként megtárgyalták és egyhangulag elfogadták. Különös érdeklődést keltett az első pont, melynek kapcsán élénk eszmecsere indult meg, kapcsolatban Dr. Pálffy Jenő azon indítványával, hogy a felsőbb hatóságok figyelme hívasseék fel azon károkra, a melyek népünknek nagymérvű olvándorlásából keletkeznek. A keletkezett vitában részt vettek Dr. Sebesi János, Gálffy István, Tunyogi János, a titkár.

Az összes bajoknak feltárására Dr. Sebesi János elnöklése mellett Dr. Pálffy Jenő, Tunyogi János, Kassay Ákos, Illatky Miklós, Gálffy Istvánból álló bizottság küldetett ki; az általuk készített felirat a választmány útján felterjesztetik a magas kormányhoz, a viasztelepítő bizottsághoz.

A költségvetés 11444-07 K bevétellel ugyanannyi kiadással elfogadott keretében 2000 K hadi kölcsön jegyzés elfogadott, amivel az egyesület jegyzése 22000 K-ra emelkedett.

A 32 választmányi tag közül 16 nak mandátuma lejárván 1922. decz. 31-ig tartó megbizatással megválasztottak: Ajtay János, Barabás András, Dr. Demeter Lőrincz, Gálffy István, Jakab Antal, Dr. Pálffy Jenő, Ravasz Miklós, Sándor Gergely utmester, ifj. Simon János, Soó

István, Szabó Gábor, Szentkirályi Ferencz, Szöllösi Samu, Ugron János, Csomor Gábor, Daróczy Miklós, 1919. decz. 31-ig terjedő megbizatással Pál István. Számvizsgálókká Szabó István elnöksége mellett Szöllösi Samu és Sándor Gergely utmester választottak meg.

Ezután elnök megköszönte a megjelenteknek a tanusított érdeklődést a gyűlést bezárta.

HIREK.

Székelyudvarhely, decz. 31.

A senki szigete.

(Orosz harcztér.) Ki lesz tehát rajzolva pontosan a térképen, itt vonul végig a mi rajvonunk. Eddig terjed tehát a magyar király, az osztrák és német császárok együttes, tényleges hatalma.

Vele szemben itt húzódik az orosz rajvon. Ez a csár ő felsége tényleges, fegyveres hatalmának határa.

A két birodalom között néhol néhány száz méter, más helyeken 1 km., esetleg 2—3 km. távolság van. A határok közti távolságot alkotó, hullámzó nagyszágu terület a: — *senki szigete*.

Egy terület, mely a néha talpalatnyi földéért folyó heves vetélkedések és torzalkodások közepette oltsmerten gazdátlanul áll.

Miudkét fél jól ismeri e földnek minden darab fáját, lombját, völgyét, rögét.

Nappal a látcsövek sokasága mared két oldalról a senki szigete felé.

Éjjel fénycsórók vakító sugarai szelik át felületét. Járőrök kutatják és keresik át minden zug-zugát. A senki szigete az igazi, a valóságos *vérmész*. Halálmező.

Élet jeleit nem találod rajta. Az élet mindenféle alakban és formában — elköltözött róla. Csak a pusztulást és ennek lehellejét hordozza hátán. És aztán időnként sok ezrek halálhörgését és véráldozatát.

A ki a senki szigetére lépett, annak bizonytalanra vált az élete. Mír feléje csap a halál és pusztulás lehelleje, mely mint valami bosszúálló szellem árad ki a senki szigetének testéből. Minthogy ezt a földet újra, meg újra, szinte állandóan vágják, tépik, szaggatják és sebzik a két oldalról jövő mindenféle lövedékek. Erre a földre mindenki bizonyos megilletődéssel lép és tekint.

Sokszor elnézem a senki szigetet, mikor az előbukkanó napugarak az arra neheződ, reggeli ködszerű lepelt oszlásra kényszerítik. Lassan, fokozatosan szállnak a párák felfelé és eltűnnek a végtelen űrben. Hova, merre szállnak, milyen hirt visznek?

Ugy rémlik, mintha ezek a napról-napra felszálló párák azoknak könnyecskéjeiből gyölnének össze, kiknek számára a senki szigete mély-séges bánat és gyász forrása.

Mikor fognak már egyszer erről a földről a nagy kiengesztelődés párái felszállani? És mikor fog a könnyek és vérözön párái mögött máregyszer föltűnni az a verőfény, mely a senki szigetére is végérvényesen életet varázsol?

Dr. Bálint Endre.

A társadalom áldozatkésztsége. Az Udvarhelyi Híradó szerkesztősége ujabban a következő adományokat vette és hálásan gyugtázta:

A vak katonák részére: B. u. é. k. megváltása címén Soó Gáspár 5 K, öz. Szakáts Károlyné 2 K, Barcsay Károly 10 K; öz. Ugron Istvánné 20 K, Jakács Dénesné (Zetelaka) 40 ftl.

Rokkant 82-ös katonák részére: B. u. é. k. megváltása címén Fernengel Gyula 20 K.

Közjegyzői kinevezés. Az Igazságügy-miniszter Dr. Csongvay Géza marosvásárhelyi ügyvédet Székelykereszturra közjegyzővé nevezte ki.

Miniszteri elismerés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a vármegyei kir. tanfelügyelői hivatal megvizsgálásáról főlvevett jegyzőkönyvből és a kiküldött hivatal vizsgáló jelentéséből megelégedéssel értesült, hogy a kir. tanfelügyelői hivatal belső munkája — bár a személynél jelenleg elégtelen is — czéldutosan és rendben folyik, a tankerületek vezetése, irányítása a törvény szellemének és a modern paedagógiai elveknek megfelel. Ezért rendeletében *Kolumbán Lajos* kir. tanfelügyelőnek elismerését fejezte ki.

Hősi halál. *S. Nagy Dénes* körtvélyfájai ref. iskolai tanító, a cs. és kir. 82. gyalogezred tartalékos hadtagya, az ezüst vitézségi érem tulajdonosa, a harcstéren szerzett betegsége következtében Budapesten, folyó hó 21-én 32 éves korában elhunyt. Holttestét Székelykeresztúron decz. hó 26-ikán a családi sírköztben helyezték örök pihenőre. Nyugalma legyen csendos, emléke áldott!

A harmadik karácsony gyertyáit gyújtottuk meg és az ünnepi csöndbe bele subogott a gyászos emlékezés fekete szárnya. Dörgő, villámzó ércszörnyetek halálontása. Szurnyok kegyetlen vájkálása emberi testekben. Kegyetlen torlasz, mely az éhezőt elválasztaná eleségétől. Hideg vizsgálgatás: száz, még százmillió ember mikor rokad már össze? Ördögi számolgatás: mennyi pénzt hozhat, ha még néhány millió embert halálba küldenek? Ez volt újra a mi karácsonyunk. És mégis béke honolt az ünnep estéjén a magyar lelkekben, valami különös, feketefátylas, vérpötytyős nyugalom terült el az országon. Valami időlegesen föllélegzés és elsimulása a homlok ránczaiknak. Ez a mi lelkiismeretünk, mely szabadnak tudja magát a vérontás büntényétől. Karácsony havában ünnepiesen fölemeltük a béke harsonáját, s azelid, érző szavára az öldöklés és rablás kürtszavával foieitok. Istent hívők laknak ott is, de Istent nem akarnak ismerni. Gyűlölet homályo sítja el szemüket és elméjüket. Ugy érezzük, hogy minden világos ablakba bebukkan a külső sötétből ellenségeink ártó szeme. Messze határokról megindulnak a tömegek, hogy elfújják a mi békés gyergyainkat. Jeges fuvallatot küldenek a könyes asszonyi szemekre, hogy fakasszanak még fájóbb könyeket. S e vad és kegyetlen indulatok ellenében nekünk meg kell állanunk koményon és könytelenül s a gyűlölet ellen védekeznünk kell szent haraggal. A mi lelkünk békéjét kell kimentenünk e vad vérözönből s ez sikerülni fog. A mi békénknek, ha eljön az ideje, nem lesznek kísértetei. A mi lelkünket nem nyomja majd egy csépp ellenséges vér sem, melyet ontottunk ugy, hogy nem kellett volna ontani. Egy bizonyos. Ha mához egy esztendőre már mindenki otthon van, a ki még él, mi adtuk meg a békét a világra s nem tőlük kaptuk.

Az udvarhelyi ref. egyházmegye decz. 28-ikán Székelyudvarhelyen, a református templomban *Vajda Ferencz* esperes elnöklétével tartotta közgyűlését. A gyűlést istentisztelet vezette be, majd a megalakulás után felsége I. Ferencz József dicshőségesen uralkodott királyunk emlékét örökítették meg. Ő Felsége IV. Károly királyunk iránti hódolat kifejezése után az új lelkészeket és tanítókat kebelozták be, majd az esperes, főjegyző, számvéve, tanügyi elnökök tették meg jelentéseiket. Az egyházmegye 1915. évi számadásának ellátása és az 1917. évi költségvetés megállapítása után letárgyalták az egyetemes adóalapról szóló szabályrendeletet. Délben közélet volt.

Méhészegyesület vál. ülése. A vármegyei Méhész egyesület választmánya f. hó 28-án Székelyudvarhelyen vál. ülést tartott, melyen az elnököknek *Simó Józseffel* a rokkant iskola és méhész telep bejárója czéljára megvásárolt telek szerződését fogadták el s azt a közgyűlésnek jóváhagyással torjesztik elő. Kitűzték az 1916. évi bezzámoló közgyűlést s annak előkészítésével elnökséget megbízták. Foglalkoztak azzal az eszmével, hogy mikép és milyen módokat mellett lehetne a méhészettel kapcsolatosan a vármegyei gyümölcs-termelés ügyét fokozottabb mértékben felkarolni.

A kérdés tanulmányozásával titkárt bízták meg s felkérték hogy erre vonatkozó javaslatát a legközelebbi gyűlés elé tárgyalásra nyújtsa be. Végül a méhészegyesület ért pusztlás kérdésével foglalkoztak s 50% os ár kedvezményű méhcsalád vásárlása engedélyezéscért a földmivelségi miniszterhez felirnak. A méhésztelep szervezését az 1917. évben végrehajtani határozták.

A koronázási ünnepélyt az eseményekben teljes méltósággal ünnepelte meg az áll. el. fiu- és leányiskola. A gyermekek előtt a nap jelentőségét *Gyermek Mihály* isk. igazgató ismertette, melyet szavalatok és énekszámok egészítettek ki. Az ünnepély lezajlása után a növendékek osztálytanítójuk vezetése alatt az egyes hitfelekezetek templomába vonultak.

A vigyázatlanság áldozatai. Székelyvéczei határon *Balázs András* é visszamenekült asszony a kései betakarítással foglalkozott. Amint a kukorica terményt földjéről gyűjtögette, egy kis gránát löveget talált s nem ismervén fel annak veszélyes voltát, mint talált kincset rubájába takarta s hazavitte. Otthon menyő és két unokája társaságában vizsgálni kezdte a talált kincset s mert az sehogys volt felnyitható egy balitát vett elő s azzal próbálta szétnyitani. A fezegetés és ütögetés következtében a gránát füstölögni kezdett s az asszony ijedtében a löveget elakarta dobni, de már késő volt. A löveg szétrobbant s a visszamenekült asszonyt, ki csak pár napja tért vissza boldogan a községébe, életveszélyesen megebesitette. Az asszonyt halálos sebeivel a segesvári kórházba szállították, hol folyó hó 27-én meghalt. Egyik unokájának karját és lábát szakította szét a löveg, míg a menyő és másik unokája bár súlyosan megebesültek, de felgyógyulásukhoz remény van.

Halálozás. *Pap Zakar* József 64-ik született *Sándor* Agnes életének 64-ik, boldog házasságának 44-ik évében decz. hó 30-ikán elhunyt. Há hitves, gondos anyja, jó testvér távozik a megboldogultban, kinek emléke legyen áldott. Az elhunyt jó asszonyt 1-én helyezik örök nyugalomra. *Ózv. Talpasi Kabdebó* Kristófné született *Kiss* Karolin életének 70 ik évében decz. 30-ikán elhunyt. Az övéit búfoládozáig szerető nőt jan. 1-én helyezik örök nyugalomra.

Cséplőgépezsek és fűtők felmentése. Az erdélyrészi kormánybiztos arról értesíti a megye alispánját, miszerint a honvédelmi miniszter megengedte, hogy azon cséplőgépezseknek és fűtőknek, kiknek felmentése f. évi december hó 31-ig meghosszabbított és a kiknek további felmentése iránt a közigazgatási hatóságok a még hátra levő cséplés elvégzése czéljából indokolt javaslatot tesznek, a felmentési javaslatot előterjesztő előfoku közigazgatási hatóságok megengedhessék, hogy további felmentésük iránt előterjesztett kérelmük elintézését polgári foglalkozásukban bevárhassák. A megadott bevonulás elhárításáról az illetékes póttest, illetőleg kiegészítő parancsnokok az azt engedélyező hatóság által értesítendők.

A négy vágás.*

Keletre néz a király és a kard
Megvillan, mit erde jolbjába tart.
Kelet népe valál te, oh magyar!
Ébren légy, ha onnan jön a vihar!

Délre tekint a király és kezén
Ujra villan a kard, tapos a mén.
Ha majd arról, forró napok után
Közelg a vesz; int: védjük szent hazánk!

Nyugatra néz a király; arra vág
A villgó acél. Népem! hazád
Ha majd onnan hűvös ezél lengi be
Szeged e szélnek s hő kebled ellene!

Északra tekint a király s megint
Villan a kard fellegek tüzekén.
Ha onnan a harc vibara élvit,
Küzd bátran le annak rémáruyait!

Bartha Károly, ny. isk. igazgató.

* Szervó a 4° 49-iki szabadságharc vitéz honvédtizedese volt, bangulatos kis versét 67-ben I. Ferencz József kerenczésára írta s most IV. Károly király koronázása alkalmából adta közlére.

A Hitelszövetkezetek jegyzése. Az Országos Központi Hitelszövetkezet ötven milliót o gyzett a maga és 2400 hitelszövetkezet részére. Ez a jegyzés — egy összegben — eddigelé a legmagasabb, mely a hatalmas tőkecsportok jegyzéseit is mosszi túlhaladja, s jelentősége annál is nevezetesebb, mert a falusi szövetkezetekbe tömörült kis emberek, földmivesek és iparosok filléreiből gyűlt össze. Ez a jegyzés méltó dokumentuma a szövetkezetek reális életének. A székelyudvarhelyi ipari és gazdasági hitelszövetkezetnél az V. hadikölcshuro a következők jegyezték: *Berkeczy* Jánosné, Oroszhegy 1100 K, *Bodrogi István* 2000 K, *Vorostói Dániel* 1000 K, *Szabados Ferencz* 100 K, *Ambrus Pál* 200 K, *Zöldög József* 2000 K, *Orbán Mózes*, Ócsfalva 1000 K, *Ferenczy Károly* 1000 K, *Biró* Emilia 3200 K. Összesen 11600 K.

Az áll. polg. leányiskola bárhelyiségeit a katonaság foglalva tartja és ezért a tanévet miudezideig nem kezdhetette meg. Az igazgatóság-nak kilátása van rá, hogy ha nem is a saját helyiségeiben, a jövő hó folyamán az iskola megnyitható lesz. Eiro nézve a igazgatóság idejében tájékoztatni fogja az érdekelteket.

Nyersbőrök kiosztása. A kereskedelmi m. kir. miniszter utasította a bőrközpontot, hogy nyersbőr szükséglete csak oly mértékben lesz kielégíthető, a mennyire azt a katonai czélra alkalmatlan nyersbőrök mennyisége megengedi. A kis timárok s a katonai czélra alkalmas bőrtőrt gyártani nem tudó bocsorkókészítő kis timárok részére esetenkénti külön utasítása nélkül katonai czélra nem alkalmas hibás nyersbőröket utaljen ki, s azok gyors elszállításáról is lehetőleg gondoskodjék.

Famunkások jelentkezése. Székelyudvarhely polgármestere a földmivelségi miniszter rendelete alapján felhívja a város területén tartózkodó erdőgazdassági munkavezetőket, famunkásokat, gépészeket, fűrészgári munkásokat stb., hogy amennyiben eredeti alkalmazási helyük a Besztercze—Szászrégea—Parajd—Székelyudvarhely—Sárkány—Fogaras—Nagyezeben—Hátszeg—Karáncsebes és Bázis városokat, illetve községeket összekötő háttárvonaltól nyugatra van, a felmentés hatályalanításának terhe alatt 8 nap alatt jelentkezzenek annál a munkaadónál szolgálatállatleire, akinek fatermelési üzeme részére felmentettek.

1917. Ketős ünnepel kezdődik a most ránk köszöntő új esztendő Mindnyájunk óhaja, hogy hozza meg az emberiség legnagyobb ünnepét: a béke napját. A Pesti Hirlap Naptára az 1917-ik évre — juttatja ezt ma esztünkbe. A magyar olvasó községnek ez a kedvenc naptára, mely immár 27-ik évfolyamát érte meg. A tetszetős külseje és gazdag tartalma önkönyvet a Pesti Hirlap minden előfizetője ingyen kapja és megszeresheti mindenki, aki egyszerre negyedévi előfizetést (9 kor. 50 fillér) küld a Pesti Hirlap kiadóhivatalába (Budapest, Vilmos császár ut 78.) Aki a naptárt megszerzi, kap vele az egész esztendőn át szükséges kalendariomon kívül egy novellás könyvet, megkapja a világháború egy évének történetét 8 térképpel, ismeretterjesztő cikkekkel (főztük skagoraki tengeri ütközet leírását ábrákkal), 20 oldalra terjedő aktuális képeket, rövid czimtárt, 15 árosi umutatót, vásárok jegyzékét, stb. A Pesti Hirlap a háborús viszonyok közt a legnagyobb terjedelemben megjelenő napilap. Valóban jó üzletet csinál tehát az, aki most rendel meg a lapot, mikor a negyedévi előfizetéssel (9 kor. 50 fillér) egy tartalmas önkönyvet szerez magának, melynek egész éven át hasznát veheti.

X Visszatérve a városunkba tudatom, hogy a zongora és nyelvek tanítását újból megkezdem. A ragyabecült közönség szives pártfogását kérem. Jelentkezni lehet a régi helyen *Attila* u. 5. sz. alatt. Tisztelettel *Kertészé*.

Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. P. tá könyvnyomda.

Régi levélbélyeg
és egész gyűjteményt veszek. Kossuth-utca 21. jobbra, déli 1—2 óra között.

Kiadó vendéglő.
A Bethlen-utca és Barompiacz-tér sarkán levő Székely vendéglő, mely 6 szobából áll, berendezéssel együtt bérbeadó. Értekezhetni a tulajdonos Ferencz Györggyel.